

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช*
APPLICATION OF THE BUDDHIST GOOD GOVERNANCE PRINCIPLE
FOR ENHANCING PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION
IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิม)

Phramaha Ekkawin Piyaweero (Asim)

ธัชชนันท์ อิศรเดช

Thachanan Issadet

สุรพล สุยะพรหม

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: ekkawin2555@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและอุปสรรคการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อนำเสนอการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนายุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลกออนไลน์ ความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมืองติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย ความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองตามความรู้ มีความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อพัฒนาสังคมของตน

* Received 26 August 2021; Revised 13 March 2022; Accepted 15 March 2022

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การตื่นตัวทางการเมือง และการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง

3. การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามหลักอภิธานิยธรรม 7 คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์, ความพร้อมเพียงกันประชุม, การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง, การเคารพประธาน, การให้เกียรติสตรี และการคุ้มครองผู้อ่อนแอ, การเคารพสักการสถานของประเทศชาติ, การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: การประยุกต์, พุทธธรรมาภิบาล, ประชาธิปไตย, อภิธานิยธรรม 7

Abstract

This research article aimed to 1) study the general condition and obstacles of the political participation of the people in Nakhon Si Thammarat Province, 2) study the components of the promotion of political participation of the people in Nakhon Si Thammarat Province, and 3) present the application of the Buddhist Good Governance principles to promote political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province.

The results showed that:

1. General condition of the political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province was as follows: old-fashioned political commentary used the current conversation to express opinions online; the interests in government administration and politicians; keeping up with the latest news; knowledge, and understanding of political rights and duties according to perceptions; having cooperation with the government to develop their society.

2. Elements of promoting political participation included freedom of thought, audits and criticisms of government's operation, political awakening, and support from government and political parties.

3. The application of the Buddhist Good Governance principles in promoting the political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province under the 7 principles of Aparihaniyadhamma was as follows: regular meetings, meeting with readiness, joint determination for political rules, respecting the president, respecting the women and the protection of the weak, the respect of the nation's place, and the preservation of Buddhism.

Keywords: Application, Buddhist Good Governance Principles, Democracy, Aparihaniyadhamma 7

บทนำ

ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลา 89 ปี ที่ผ่านมานั้น ระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยของไทยมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหารจำนวน 13 ครั้ง ด้วยข้อกล่าวอ้างเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้เกิดการแตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย มีการประท้วงและการปราบม็อบส่งผลให้ประชาชนบาดเจ็บเสียชีวิตกันตลอดมา ถึงแม้ในปัจจุบันจะได้มีการจัดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ปี พ.ศ. 2560 มีรัฐบาลผสมจากหลากหลายพรรคการเมืองมาทำหน้าที่บริหารประเทศ แต่ทว่าปัญหาความแตกแยกแบ่งฝักฝ่ายทางสังคมไม่ได้หมดไป ยังคงคุกกรุ่นรอวันประทุขึ้นได้เมื่อสถานการณ์สุกงอม

ทั้งนี้เพราะนับตั้งแต่คณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทย จากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือระบอบราชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็เป็นเพียงความต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรเท่านั้น ซึ่งก่อการปฏิวัติยึดอำนาจมาจากสถาบันกษัตริย์ การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่เกิดขึ้นจึงขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กล่าวคือ ประชาชนส่วนมากในยุคสมัยนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว คือการยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาค และเสรีภาพในการดำเนินชีวิต และเมื่อประชาชนยังมิได้ตระหนักถึงความสำคัญ ไม่เข้าใจถึงความจำเป็นของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงกลายเป็นเรื่องของชนชั้นนำชนชั้นปกครองและกองทัพเสียเป็นส่วนใหญ่ (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2549)

การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นพ้องต้องกันในรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม การเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากกร

แต่งตั้งเพื่ออำนวยการอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง (จิราภรณ์ ดำจันทร์, 2560)

เพราะฉะนั้นการส่งเสริมประชาชนตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ภูมิภาคไปจนถึงระดับประเทศ ให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง ระบอบประชาธิปไตยไทยขาดการประยุกต์หลักธรรมมาภิบาลมาใช้จริงโรงให้ภาคีสวนต่างๆของสังคมมีมโนธรรมสำนึกในศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือหลักพุทธธรรมมาภิบาล ทั้งนี้เนื่องจากประชากรของประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ แต่ทว่าในภาคปฏิบัติทางการเมืองการปกครองแล้วนั้นปรากฏว่า การเมืองการปกครองของไทยมักมีปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ผลประโยชน์ทับซ้อน การแสวงหาอำนาจโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรมเป็นต้น ซึ่งการที่ประชาชนไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงามทางศีลธรรมทางศาสนานั้นเป็นปัจจัยให้เกิดปัญหาต่อรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นเหตุให้เกิดความแตกสามัคคีแบ่งพรรคแบ่งพวกและมักกลายเป็นข้ออ้างฝ่ายอนุรักษ์นิยมทำการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจอย่างต่อเนื่อง ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในหลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา มักจะไม่สมบูรณ์แบบในคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้นว่า รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีการปฏิบัติที่ผิดทำนองคลองธรรม เช่น การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และเที่ยงธรรม มีการโกงการเลือกตั้ง มีการใช้เงินซื้อเสียง มีการบังคับขู่เข็ญ มีการนับคะแนน แบบฉ้อโกง นอกจากนี้ยังใช้อำนาจข่มขู่ (ลิขิต อีริเวคิน, 2559)

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในระบอบประชาธิปไตยนั้น สามารถตอบโจทย์ปัญหาภาวะความไม่มั่นคงทางประชาธิปไตยของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอนำหลักพุทธธรรมมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการบริหารปกครองบ้านเมืองในทางพระพุทธศาสนา อันที่จริงหลักธรรมสำหรับการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนานั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่ในวิจัยนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลอันได้แก่ อปรีหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญและเข้ากับภาวการณ์ในระบอบประชาธิปไตยไทยสำหรับการบริหารบ้านเมืองไม่ให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรมและเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็งมากขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ภาคส่วนของสังคมระดับจังหวัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่ทางภาคใต้ที่หนาแน่นด้วยประชากรและประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองพอสมควร แต่มีลักษณะค่อนข้างผูกขาดทางการเมืองกับพรรคการเมืองบางพรรค อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการชุมนุมความขัดแย้งทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยเลือกทำวิจัยการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ด้วยหวังให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความ

เข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและมีหลักพุทธธรรมมาภิบาลประกอบมโนธรรมในการแสดงออกทางการเมืองภายใต้กรอบกติกา สิทธิหน้าที่ ศักดิ์ศรี และเสรีภาพแห่งตน อันเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยในระดับมหภาคคือในระดับประเทศส่วนหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 17 รูป/คน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง 3 เขตการเลือกตั้งจากทั้งหมด 8 เขตการเลือกตั้ง โดยเลือกจากเขตที่มีประชากรมากที่สุด ขนาดกลาง และน้อยที่สุดตามลำดับที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,561,927 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับขั้นต่าง ๆ แบบลดหลั่น ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ หลักร้อย 15 - 30% ของประชากร โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 แห่ง จำนวน 400 ตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 รูป/คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการพระพุทธศาสนา 4 รูป 2) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 4 คน 3) กลุ่มพรรคการเมือง 2 คน 4) กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คน และ 5) เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง 4 คน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการแจกไปยังประชาชนผู้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 8 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 3 แห่ง ได้ประชากรทั้งหมด 400 คน เพื่อการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามกรอบปัจจัยที่ปรากฏในงานวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม พระไตรปิฎกและผลงานวิจัยต่าง ๆ มี 3 ตอน 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ 2) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ที่แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ เครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (คำถามปลายเปิด) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 17 รูป/คน โดยมีประเด็นคำถามการวิจัยการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) สภาพทั่วไปของปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมทางการเมือง 3) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยโดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมาภิบาล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการใช้สำรวจ (Survey Research) โดยการวิเคราะห์เอกสาร และแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชน ข้าราชการผู้บริหารที่อยู่ในเขตการเลือกตั้ง 8 แห่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 ตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 รูป/คน

4. การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่

สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขของค้ความรู้อจากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.00

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ อายุ 18 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 และ น้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.25

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาหรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 31.50 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.50

อาชีพ/ตำแหน่ง พบว่า อาชีพ/ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.75 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.50

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.50 และน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ 31,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.50

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีอิสระทางความคิด มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด (\bar{X} = 3.48) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐบาล (\bar{X} = 3.43) และต่ำที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง (\bar{X} = 3.18)

3. ผลการวิเคราะห์การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิยธรรม 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสภาพสตรีและสภาพบุรุษ ($\bar{X} = 3.98$) และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ($\bar{X} = 3.75$)

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดในนครศรีธรรมราช

1. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนมีสภาพภาพ จุด้รับข้อผลิตผลทางการเกษตร สถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง รูปแบบการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนาและในยุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลกออนไลน์ ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ในระดับที่อยู่ในขอบเขตอันจำกัดเนื่องด้วยยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของประชาชนในลักษณะที่ถูกกดทับไว้ด้วยระบบการปกครองที่เป็นแบบรัฐราชการรวมศูนย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พร เศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักธรรมมาธิปไตยส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา นำสู่การปฏิบัติดังนี้ ด้านอำนาจและอิทธิพล ผู้นำทางการเมืองรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง (พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, 2563)

2. ด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมือง ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2553)

3. ด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคมแตกต่างกันออกไปตามความรับรู้และระดับการศึกษา รัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนแปลงบ่อยหลายฉบับและมาตราจำนวน

มากรวมถึงเนื้อความกฎหมายที่ต้องอาศัยการตีความ เป็นเหตุผลสำคัญให้ประชาชนเพื่อนาย ต่อการศึกษาทำความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ สุตะคาน ได้วิจัยเรื่อง การกล่อมเกลากองการเมืองและวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยที่ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของ ประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า มีสมการสำหรับนำไปใช้ในแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ทางการเมือง ประกอบด้วย การถ่ายทอด พฤติกรรมทางการเมือง การถ่ายทอดวัฒนธรรมทาง การเมือง การถ่ายทอดบรรทัดฐานทางสังคม หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักการ สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน หลักการเคารพสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึง หลักการเสียงข้างมากควบคุมไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้าง (พรสวรรค์ สุตะคาน, 2558)

4. ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับภาครัฐและ นักการเมืองเพื่อพัฒนาสังคมของตน โดยประชาชนมีการคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบต่อ วิถีชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และธนาสฤกษ์ สตะเวทิน ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย ผลวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อ การสร้าง กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบ สุข และสันติในพื้นที่ได้ (อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และธนาสฤกษ์ สตะเวทิน, 2561)

องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัด นครศรีธรรมราช

1. ด้านความมีอิสระทางความคิด การมีอิสระทางความคิดในระบอบประชาธิปไตยนั้น ความเป็นอิสระจะต้องก่อปรด้วยธรรมหรือเรียกว่า อิสริธรรมานูต ผิกฝนใจให้มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสาคำนึงถึงสังคมและส่วนรวมเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมระดมความคิด ใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญ หลักการดังกล่าวในการมีอิสระทางความคิดนี้ย่อม เป็นไปเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม เวชกามา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรม และจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาว สกลนคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (นิยม เวชกามา , 2561)

2. ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ ซึ่งควรเป็นไปอย่างมี ขั้นตอน กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีความตื่นตัวมีความสนใจเหตุบ้านการเมืองสถานการณ์ของ สังคมทั้งใกล้ตัวและไกลตัว แสวงหาข้อมูลอย่างรอบด้าน มีความเป็นเหตุเป็นผล มีมโนธรรม

สำนึกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบด้วยความโปร่งใสด้วยใจที่เป็นธรรมผ่านช่องทางหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ เรื่อง วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ (เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, 2561)

3. ด้านการตื่นตัวทางการเมือง การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบของการตื่นตัวทางการเมือง กล่าวคือ การเข้าใจถึงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยได้อนุญาตตัวแทนของตนคือนักการเมืองใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเพื่อบริหารประเทศดูแลผลประโยชน์ของตนและสังคม และประชาชนย่อมมีสิทธิอันชอบธรรมในการตื่นตัวเพื่อติดตามตรวจสอบรัฐบาลผู้ใช้อำนาจแทนตนว่าบริหารประเทศเป็นไปตามนโยบายที่รับปากกับประชาชนไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วสันต์ ลิ้มรัตนภัทรกุล ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาคพลเมือง พบว่า พื้นที่ต้นแบบในการวิจัยมีการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมทั้งจากที่มีอยู่ภายในและภายนอกมาสนับสนุนการเมืองภาคพลเมืองในพื้นที่ โดยเป็นการสนับสนุนการทำงานของกลุ่ม ซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นและพัฒนาเป็นสภาองค์กรชุมชนในภายหลัง โดยแกนนำของชุมชนจัดเป็น ทุนที่สำคัญเพราะได้อาศัยความเชื่อมั่นและความศรัทธาในตนเองจากชุมชนเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการรวมตัวทำงานร่วมกันได้ (วสันต์ ลิ้มรัตนภัทรกุล, 2558)

4. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยจะมีความเป็นไปได้โดยสมบูรณ์มากขึ้นด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลและพรรคการเมือง กล่าวคือ การมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การมีสถานที่สำหรับการแสดงออกทางการเมืองให้กับประชาชน การรับฟังเสียงชื่นชมและวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล มีหน่วยงานหรือองค์กรสำหรับอบรมความรู้เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ และพรรคการเมืองรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนและสังคม เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในพรรคด้วยการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ย่อมเป็นกระบวนการสรรสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จิตรมาศ และคณะ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รูปแบบการณรงค์เลือกตั้งที่ทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งที่ดีที่สุด 7 ลำดับ คือ หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายรถแห่ของผู้สมัคร ทีมงานผู้สมัครเดินหาเสียง เวทีปราศรัยของผู้สมัคร การจัดประชุม

ชี้แจง ป้ายคัทเอาท์ขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และเวทีชุมชนตามลำดับ (วิทยา จิตรมาศ และคณะ, 2552)

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิยธรรม 7

1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยการแลกเปลี่ยนแนวความคิดทัศนคติตลอดถึงข้อมูลความรู้ของประชาชนมาตกผลึกเป็นมติและเป็นองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารหรือพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น กระบวนการได้มาขององค์ความรู้และมติของสังคมน่าจะเกิดจากการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำ การประชุมกันเป็นประจำตามหลักอภิธานิยธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีลักษณะ 2 อย่าง คือการประชุมอย่างเป็นทางการและการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานิศ เขียวสด เรื่อง อภิธานิยธรรม: หลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กร พบว่า การนำอภิธานิยธรรมมาใช้เป็นหลักการบริหารจัดการองค์กร องค์กรที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือสมาชิกในองค์กรต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข หรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ สมาชิกในครอบครัวต้องให้ความสำคัญกัน ดังนั้นจึงต้องหมั่นมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันทั้งภายในครอบครัวและภายในองค์กร (ชญานิศ เขียวสด, 2563)

2. ด้านความพร้อมเพียงกันประชุม การมีระเบียบวินัย เอาใจใส่ภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม สังคมอารยธรรมประชาธิปไตยด้วยการเข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพียงกัน การพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน ซึ่งความร่วมมือเข้าร่วมประชุมนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญของการประชุมโดยพร้อมเพียงกัน เป็นประชากรคุณภาพตามหลักสัปปุริสธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา ขำดวง ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรม 7 ใน การนิเทศภายใน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กัญญา ขำดวง, 2558)

3. ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ประเทศชาติบ้านเมืองคือที่อยู่อาศัยของประชาชนในชาติซึ่งการอาศัยอยู่ร่วมกันนั้นจำเป็นต้องมีกฎหมายและกติกาทางสังคมเป็นหลักประกันให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายตามสิทธิเสรีภาพของมนุษยชน และกฎหมายสูงสุดอันเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมนี้นี้จะต้องบัญญัติหรือตราขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชน (ประชามติ) ตามหลักนิติศาสตร์ว่า คนใดบัญญัติกฎหมาย กฎหมายย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชนนั้น เมื่อกฎหมายมีความเชื่อมโยงกับประชาชนทุกภาคส่วน กฎหมายนั้นย่อมได้รับการเคารพและปฏิบัติตามจากประชาชนด้วยดี สำนวนภาษาไทยกล่าวไว้ว่า บ้านเมืองมีชื่อมีแป

ถ้าชื่อแป้นเป็นโครงสร้างสำคัญของบ้านถูกรื้อบ้านก็พังทลาย สะท้อนให้เห็นว่า การจะทำให้สังคมสงบสุขประเทศชาติบ้านเมืองไม่ล่มสลาย กฎหมายสูงสุดของประเทศอันได้แก่รัฐธรรมนูญ จะต้องได้รับการพิทักษ์ปกป้องไม่ให้มีกลุ่มผู้มีอำนาจใดมาทำลายหรือยกเลิกทุกภาคส่วนต้องให้ความเคารพและปฏิบัติตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก ได้วิจัยเรื่อง อปริหานิยธรรม 7: สันติภาพสู่สังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า การแปลกแยกเป็นฝักเป็นฝ่าย แม้จะมีความเห็นต่างกันของแต่ละฝ่าย ซึ่งต่างก็มีเหตุผลทางความคิดที่ต่างกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเหตุผลที่ต่างกันของอีกฝ่ายไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็พยายามหาเหตุผลที่ดีของแต่ละฝ่ายมาสนับสนุนคำพูดให้ดูมีน้ำหนัก เพื่อให้อีกฝ่ายยอมรับในความคิดของตน และสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้ (พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก, 2557)

4. ด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม การเคารพผู้เป็นประธานในที่ประชุมเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น เพราะบ่งบอกให้รู้บทบาทหน้าที่ระหว่างกัน หรือเรียกว่าหลัก Status & Law สำนึกในบทบาทระหว่างกัน การประชุมกันจะเกิดสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้องและรู้จักกาลเทศะ การที่ประชาชนมีมารยาททางสังคมออร์ปด้วยอารยธรรมตามวัฒนธรรมสากลเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมย่อมเป็นไปเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามครรลองประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของหลักกติกุอปริหานิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการนำมาใช้อยู่ในระดับมาก และการบริหารวัดในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม, 2556)

5. ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดจนการคุ้มครองผู้อ่อนแอ การให้เกียรติผู้หญิงและการคุ้มครองบุคคลที่อ่อนแอตลอดถึงการเคารพความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้เพื่อเป็นหลักการให้สังคมอยู่ร่วมกัน โดยคำนึงถึงมนุษยธรรม สังคมการเมืองทั่วโลกในปัจจุบันนี้สมาชิกทางการเมืองมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย สังคมจึงควรแสดงถึงการเคารพสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เพิ่มบทบาทให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา ชำดวง เรื่องการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านคำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ และเคารพในสิ่งที่ควรเคารพ ด้านให้เกียรติสตรีและผู้ที่มีอายุอ่อนกว่า ด้านประชุมหรือเลิกประชุม และทำกิจของส่วนรวมอย่างพร้อมเพรียงกันด้านหมั่นประชุมกันประจำ ด้านปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลง ด้านให้การอารักขาคุ้มครองป้องกันอันตราย และด้านเคารพผู้ใหญ่และรับฟังความคิดเห็นผู้อาวุโส (กัญญา ชำดวง, 2558)

6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง การที่ประชาชนเคารพ บุคคล สถานที่ทางสังคม ก็ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมได้ เพราะบุคคลและสถานที่ซึ่งประชาชนให้การเคารพบูชาถือได้ว่าเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่จะดึงคนให้ระลึกนึกถึงคุณูประการ ความดีงามของบุคคลและสักการสถานต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ หลักการเคารพสักการสถานดังกล่าวนี้หมายถึงการที่ประชาชนมีศุนย์รวมทางจิตใจซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดพลังในการ แสดงออก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนอ อัครมันตา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ ตามหลักอปริหานิยธรรมของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการนำหลักอปริหานิยธรรมไปบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วน จังหวัดนนทบุรี โดยหลักอปริหานิยธรรม 7 เป็น แนวทางในการบริหารงานเพื่อให้การทำงาน เป็นระบบ ระเบียบ คำสั่งสามารถนำไปปฏิบัติเป็น รูปธรรมบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ อย่างชัดเจน (เสนอ อัครมันตา, 2557)

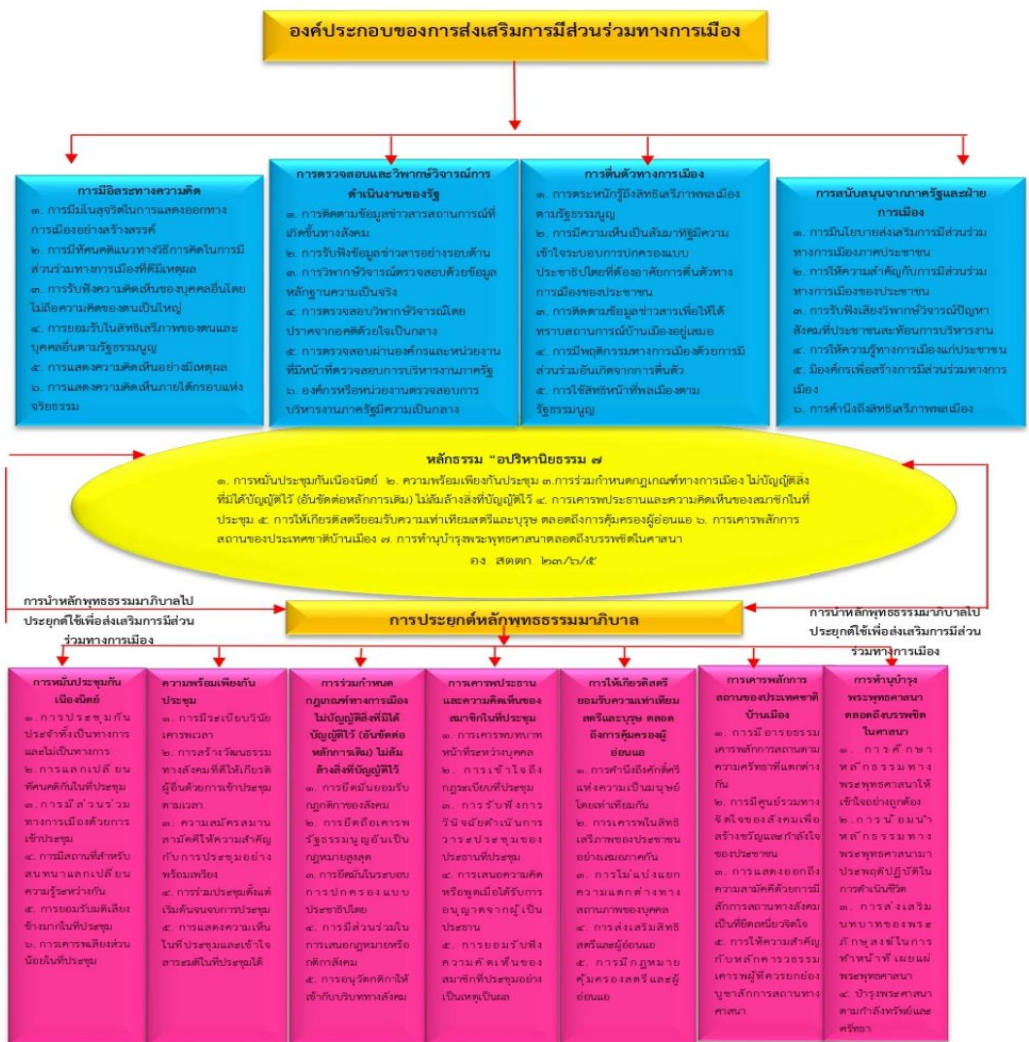
7. ด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา พระพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย ดังนั้น วัฒนธรรมจารีตประเพณีและหลักธรรมใน พระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเชื่อมโยงผูกพันกับพระพุทธศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นอกจากใช้ศาสนสถานอันได้แก่วัดเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา แล้ว บางครั้งก็ใช้ศาสนสถานเป็นสถานที่ประชุมเพื่อกิจกรรมทางสังคมและการเมือง เพราะฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่ภาครัฐและประชาชนควรส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาหรือสถาบัน ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางสังคมและ การเมืองด้วยในสถานะของผู้บรมหลักศีลธรรมคำสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิพิธ พัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลัก อปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้มีความ เข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดทั้งกฎระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องโดยให้ยึด ปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัย หลักพรหมวิหารธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ หากแต่ให้ คำนี้ถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธบัญญัติ (พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), 2558)

องค์ความรู้ใหม่

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนายุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลก ออนไลน์ ความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมืองติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุค สมัย ความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองตามความรับรู้ มีความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อ พัฒนาสังคมของตน

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การตื่นตัวทางการเมือง และการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง

3. การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามหลักอภิธานียธรรม 7 คือ หมั่นประชุมกัน เนิองนิตยั ความพร้อมเพียงกันประชุม การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง การเคารพประธาน การให้เกียรติสตรีและการคุ้มครองผู้อ่อนแอ การเคารพหลักการสถานของประเทศชาติ การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุป

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีอิสระทางความคิด การมีมโนสัจจิตในการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ การมีทัศนคติแนวทางวิธีการคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล 2) การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคม การรับฟังข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน 3) การตื่นตัวทางการเมือง การตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ การมีความเห็นเป็นสัมมาทิวามีความเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องอาศัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน 4) การสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง การมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยนำไปใช้

1. นโยบายส่งเสริมด้านความมีอิสระทางความคิด การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง ควรสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระภายใต้หลักศีลธรรม มโนสำนึก คือการคิดในเชิงสร้างสรรค์หรือคิดเชิงบวกเพื่อสร้างประโยชน์ส่วนรวมและพัฒนาสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยโดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. นโยบายส่งเสริมด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ สังคมประชาธิปไตยจะมีความโปร่งใสและมั่นคงได้ด้วยการไม่ปิดกั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการช่วยกันเป็นหูเป็นตา ติดตามสถานการณ์ความเป็นไปของสังคมและการณ์เมือง สามารถพูดวิจารณ์ ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลได้โดยไม่ถูกปิดกั้น ซึ่งการตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์ต้องคำนึงถึง ความถูกต้องของข้อมูล ความเป็นเหตุเป็นผล มีใจเป็นกลาง และด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

3. นโยบายส่งเสริมด้านการตื่นตัวทางการเมือง การเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ควรให้ความตระหนักและสำคัญกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ด้วยการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางสังคมและการเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ควรศึกษาอิทธิพลและแรงกดดันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ควรศึกษาวิจัยรากฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ขำดวง. (2558). การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการนิเทศภายใน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 3(3), 56.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2549). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราภรณ์ ดำจันทร์. (2560). การเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ตั้งมั่น: ความล้มเหลวของการทำให้เป็นประชาธิปไตยในประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญานิศ เขียวสด. (2563). อปริหานิยธรรม: หลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กร. เรียกใช้เมื่อ 19 พฤษภาคม 2563 จาก file:///C:/Users/user/Downloads/pdf-94ff1abc051d9
- นิยม เวชกามา. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ. (2561). วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพุทธวัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอกะทือ จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(ฉบับพิเศษ), 218-225.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). การบูรณาการหลักธรรมมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรสวรรค์ สุตะคาน. (2558). การกล่อมเกลางานการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 12(2), 69-79.
- พระครูปลัดไพฑูริย์ เมธิโก. (2557). อปริหานิยธรรม 7: สันติภาพสู่สังคมไทย. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 8(2), 77-78.
- พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมธ). (2558). รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม. (2556). ความสัมพันธ์ของหลักภิกขุอุปทานิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย, 21(5), 56-63.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2559). ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- วสันต์ ลิ้มรัตน์ภทรกุล. (2558). รูปแบบการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาคพลเมือง. ใน ดุษฎีนิพนธ์สาขาวิชาพัฒนาศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิทยา จิตรมาศ และคณะ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการวิจัย: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- เสนอ อัครม้นตา. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักอุปทานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อิสมาแอล เบญจิบรอฮีม และธนาสฤกษ์ สตะเวทิน. (2561). วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต, 14(3), 79-90.